

Aan de leden van de vaste Commissie voor Economische Zaken
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Ronde Tafel bijeenkomst Weidegang bij koeien

Amsterdam, 21 juni 2016

Geachte dames en heren,

In deze memo beschrijf ik kort de voordelen van weidegang, de neergaande trend, en geef ik een aantal belangrijke aanbevelingen voor het behoud en versterken van weidegang.

Voordelen van weidegang

Wetenschappers, dierenartsen en maatschappelijke organisaties maken duidelijk dat weidegang winst oplevert voor de boer, de koe, het milieu en de natuur:

- Weidegang levert onder vrijwel alle omstandigheden de boer economische voordelen op (geen gras naar de koe en mest naar het land brengen, minder kosten dierenarts);
- Minder emissie van ammoniak en broeikasgassen;
- Minder sterfte onder koeien en minder uier-, vruchtbaarheids- en pootproblemen en meer ruimte voor natuurlijk gedrag;
- Behoud van landschappelijke waarde, weidevogels en imago van de melkveehouderij;
- Vrijwel alle bedrijven (94 procent) kunnen een vorm van weidegang toepassen¹;
- De maatschappij wil de koe in de wei en consumenten zijn bereid om daar meer voor te betalen (TNS-NIPO, 2015)².

Conclusies ontwikkelingen weidegang:

1. Ondanks de genoemde voordelen en maatschappelijk breed gedragen initiatieven om de koe in de wei te houden, zoals het Convenant Weidegang, blijft er sprake van een neergaande trend.
2. Convenant Weidegang heeft haar doelen niet gerealiseerd om het behoud van het percentage bedrijven met weidegang op het niveau van 2012 te houden. Dit niveau is gedaald van 81,2 procent in 2012 naar 78,3 procent van de bedrijven in 2015³. Het aantal koeien dat weidegang krijgt, is zelfs gedaald naar 70 procent in 2015⁴.
3. Bij ongewijzigd beleid voorspelt WageningenUR dat in 2020 slechts 57 procent van de koeien volgens de norm van het Convenant weidegang zullen hebben; 37 procent zal jaarlang op stal staan⁵.
4. De huidige ontwikkelingen - mede gestuurd door beleid van de overheid en door zuivelorganisaties - jagen de koe de stal in:
 - een eenzijdige focus op fosfaatefficiëntie van de koe (door invoering fosfaatrechten) stimuleert het permanent op stal houden van koeien⁶

¹ <http://www.wageningenur.nl/nl/nieuws/Op-94-van-de-melkveebedrijven-is-weidegang-mogelijk.htm>

² <https://milieudefensie.nl/publicaties/bestanden/factsheet-onderzoek-tns-nipo-weidemelk>

³ <http://www.duurzamezuivelketen.nl/behoud-weidegang>

⁴ <http://edepot.wur.nl/362949>

⁵ <https://www.wageningenur.nl/nl/Publicatie-details.htm?publicationId=publication-way-343830323538>

⁶ <https://milieudefensie.nl/publicaties/bestanden/ontwikkelingen-in-de-melkveehouderij>

- stimulering van mestverwerking door onder meer FrieslandCampina stimuleert tevens het permanent op stal houden van koeien⁷;
 - Eenzijdige focus op schaalvergroting en automatisering draagt bij aan terugloop van weidegang;
 - Bedrijven zijn steeds minder grondgebonden⁶.
5. Aanvullend beleid is nodig om de ambitie van staatsecretaris van Dam (80 procent weidegang) te realiseren⁸.

Belangrijkste aanbevelingen Milieudefensie:

De doelstellingen van het kabinet en Convenant partners om weidegang te behouden zijn positief, maar te vrijblijvend en te weinig ambitieus. Daarmee zal gezien de ontwikkelingen in de melkveehouderij naar verwachting het Kabinetsdoel van 80 procent weidende koeien in 2020 niet gehaald worden. Milieudefensie komt daarom met de volgende aanbevelingen:

1. **Verhef weidegang tot de norm en leg dit vast in wetgeving**, zoals voorgesteld in de initiatiefnota 'Wei voor de koe'.
2. **Kies voor een grondgebonden melkveehouderij met een voldoende grote huiskavel**. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor het behoud van weidegang en het tegengaan van het mestoverschot. Verplicht dat bedrijven die willen uitbreiden minimaal beschikken over een huiskavel van 0,33 hectare grasland per koe⁹.
3. **Zorg voor een eerlijke prijs voor eerlijke zuivel**. De Convenantpartners spreken af een weidegangpremie te betalen van minimaal 1 cent per kg melk. Grote bedrijven ontvangen in veel gevallen een hogere prijs van de zuivelbedrijven voor hun melk dan kleine bedrijven. Deze zogeheten kwantumtoeslag stimuleert schaalvergroting en moet worden afgeschaft. Vergroot daarnaast het aantal deelnemende supermarkten (nu nemen alleen Albert Heijn en Jumbo deel) om de vraag naar weidezuivel beter te waarborgen en laat ook provincies deelnemen.

Aanvullende aanbevelingen:

- Laat alle zuivelorganisaties transparant zijn over het percentage weidegang (percentage koeien in de wei), en laat hen plannen opstellen om deze jaarlijks te vergroten.
- Stel landelijk beleid op met een maximum aantal dieren (en dus maximum bouwblok) - en laat de verantwoordelijkheid daarvoor niet over aan provincies.

Graag licht ik de standpunten van Milieudefensie verder toe tijdens het Rondetafelgesprek op woensdag 29 juni aanstaande.

Met vriendelijke groeten,

Jacomijn Pluimers
Campagneleider Duurzaam Voedsel
Milieudefensie

⁷ <http://www.boerenbusiness.nl/mest/artikel/10869628/frieslandcampina-geeft-steun-voor-mestvergister>

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2016/03/03/kamerbrief-kabinetsreactie-op-initiatiefnota-wei-voor-de-koe/kamerbrief-kabinetsreactie-op-initiatiefnota-wei-voor-de-koe.pdf>

⁹ Op basis van Pol, A. van den et al. 2013. Beweiding in Nederland. <http://edepot.wur.nl/274863>